

ה"ת 5064/11/20 - מתן סחייק נגד מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר ע"י

בית משפט השלום בנצרת

ה"ת 5064-11-20 סחייק נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת יסמין כתילי-מני
המבקש מתן סחייק ע"י ב"כ עו"ד שלומי כהן
נגד מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר ע"י עו"ד
המשיבה אורי סירוטה

החלטה

בפניי בקשה לפי סעיף 10א לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 (להלן: חוק צער בעלי חיים) להשבת מעל 90 כלבים שנתפסו על ידי המשיבה. הכלבים נתפסו ביום 11.10.2020 באמצעות יחידת הפיצו"ח, וביום 18.10.2020 ניתנה החלטת הממונה לפי חוק צער בעלי חיים שלא להחזיר את הכלבים למבקש.

טענות הצדדים:

טענות הצדדים בכתב:

ב"כ המבקש ביקש כי בית המשפט יורה למשיבה להשיב למבקש לאלתר 97 כלבים מסוגים שונים, אשר נתפסו על ידי יחידת הפיצו"ח של המשיבה. לטענתו תפיסתם של הכלבים נעשתה ללא עילה, זאת בהעדר יסוד סביר לחשד כי נעברה בכלבים עבירה לפי חוק צער בעלי חיים. לטענתו לצורך תפיסת בעלי חיים נדרשות ראיות להתעללות ממשית, ואלה אינן בנמצא. לעניין הטענה כי הכלבים נמצאו במצב של הזנחה וחוסר טיפול, טען המבקש כי זאת אינה עולה בקנה אחד עם ראיות, שצירף לבקשתו, וכי המשיבה בעצמה תיארה באתר האינטרנט שלה את הכלבים ככלבים שמצבם הבריאותי טוב, ויש לדחות כל ניסיון לטעון כעת אחרת. המבקש טען כי הכלבים קיבלו טיפול מיטבי במתקן הראוי לכך, וכי לא נתגלו כלבים חולים הזקוקים להתערבות מיידית. נטען כי מדובר במקום סגור אך מאוורר וממוזג, כי במקום ישנה עובדת המנקה מידי יום את תאי הכלבים, וכי המפקחים הגיעו למקום ביום א' בבוקר לאחר סוף שבוע ולפיכך התייעוד שנערך על ידם אינו משקף את מצב הדברים לאשורו. עוד טען המבקש כי במהלך חקירתו הוא שיתף פעולה באופן מלא עם הרשות החוקרת ומסר בצד גרסתו ראיות רבות המפריכות את החשדות נגדו, ולפיכך ספק אם יוגש כתב אישום נגדו. בהקשר זה טען כי השיהוי שבטיפול המשיבה בידיעה שבשלה הגיעו למקום, ידיעה שהתקבלה ב-21.9.2020 וטופלה רק ביום 11.10.2020, מצביע גם הוא על חולשת הטענה להתעללות. המבקש טען כי ככל שיש במקרה זה משום עבירת התעללות הרי שהמחוקק התכוון למקרים חמורים עשרות מונים מהמקרה דנא, תוך שהוא משווה מקרה זה למקרים אחרים העולים מהפסיקה שבהם נתפסו כלבים. נטען כי ככל שנעברו עבירות מדובר לכל היותר בעבירות של החזקת מתקן שלא כדין בניגוד לתקנות צער בעלי חיים, וכי אין בעבירות אלה כדי להצדיק תפיסה של הכלבים. לטענתו, עצם החזקתם של הכלבים ללא רישיון אין בה כדי להצדיק תפיסתם של הכלבים. לעניין הכלבים שנתפסו כשאוזניהם

חתוכות, נטען כי המבקש הציג למשיבה אישורים והיתרים מהם עולה כי אלו נקנו על ידו כשאזניהם חתוכות.

עוד טען ב"כ המבקש לפגמים שנפלו בהליך התפיסה. בעניין זה טען ראשית, כי המדובר בחיפוש שנערך שלא בנוכחות עדים, ומבלי שנערכה רשימת החפצים שנתפסו, כפי שנדרש בעת חיפוש על פי פקודת סדר הדין הפלילי, ומבלי שהתאפשרה נוכחות נציגי המבקש, אשר שהה באותה עת בחו"ל. עוד טען כי המשיבה פעלה במקרה זה ללא שהיה בידיה ראיות ישירות להתעללות בבעל חיים קודם להגעה למקום. המבקש טען כי די באלה כדי להצדיק את השבתם של הכלבים. שנית, נטען כי לא היה בידי המשיבה צו חיפוש. שלישית, טען כי בהודעה שקיבל המבקש על העברת הכלבים למתקן מוגן לא טרחה המשיבה לפרט את העילה הספציפית שמכוח נתפסו הכלבים, תוך שהיא מסתפקת באמירה כי מדובר ב"בית גידול פיראטי החזקת כלבים וגורים במחסן בניגוד לחוק צער בע"ח (הגנה על בע"ח) תשמ"ד-1994 ותקנותיו". עוד טען המבקש בהקשר זה כי החיפוש במקום נעשה באופן "אגרסיבי", תוך שנלקחים או מושלכים מסמכים באשר לכלבים וכי במהלכו נעלם אף סכום של 3000 ₪ מתוך משרדי המתחם. לטענתו, ככל שיתגלה פער בין מספר הכלבים שנתפסו לבין רשימה של 97 כלבים שהציג, אזי הנטל הוא על המשיב להסביר את הסתירה.

המבקש טען כי תפיסת הכלבים מקימה פגיעה כלכלית אנושה במבקש, שכן שווים נאמד במאות אלפי שקלים, חלקם שייכים לצדדי ג' או מיועדים לצדדי ג'. פגיעה זאת לדבריו היא בלתי מידתית והיא מוצדקת אך ורק בעת התעללות ממשית בבעל חיים. עוד טען המבקש כי קיים חשש כי החזקת הכלבים במתקן המוגן נעשית בתנאים קשים יותר וכי אינם זוכים לטיפול לו הם זקוקים.

המבקש ביקש כי המשיבה תפרט את התנאים הנדרשים לתיקון לשם החזקת המתקן שבו שהו הכלבים, וכי הכלבים ישוחררו תוך התחייבות של המבקש לקיים תנאים אלה. והטעים כי במקרים אחרים המשיבה נתנה למפרים התראה והזדמנות לתקן ליקויים.

לחלופין, הציע המבקש חלופת תפיסה זמנית בפנסיון הכלבים "כלביון", שבמושב חרוצים בני ציון, שהוא פנסיון כלבים מאושר. חלופה זאת אף הוצעה על ידו למשיבה מבלי שנענתה לגופה. באשר לסמכותו של בית משפט זה, טען כי החלטת בית המשפט לפי סעיף 10א לחוק צער בעלי חיים היא בגדר החלטה מקורית של בית המשפט בעניין התפיסה של בעלי החיים, בדומה לשיקול דעתו בהתאם לסעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי, ואין מדובר בביקורת מנהלית על החלטת הרשות.

המבקש טען כי אין זה סביר כי יישא בעלויות החזקת הכלבים אצל המשיבה, שעה שהוא מתנגד להחזקה, והציע למשיבה חלופות שלא נענו.

ב"כ המשיבה טען כי תפיסת הכלבים נעשתה מכוח סעיף 8(א) לחוק צער בעלי חיים ולאחר שביקורת במקום העלתה חדש כי נעברו עבירות בין היתר בניגוד לסעיפים 3, 4, 7, 9, 12, 14, 16 לתקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקה שלא לצרכים חקלאיים), תשס"ט-2009 (להלן: "התקנות") ובניגוד לסעיפים 2(א), 2(ד) ו-1א2(א) לחוק צער בעלי חיים.

לטענת ב"כ המשיבה, החלטת הממונה מיום 18.10.2020, לעשות שימוש בסמכותה מכוח סעיף 10א(א) לחוק ולא להחזיר את הכלבים למבקש נעשתה "עקב הנסיבות שבשלן נתפסו הכלבים, חוסר הטיפול השוטף והדאגה לרווחתם, תנאי ההחזקה הקשים בהם שהו ומצבם הגופני. כמו כן, בשל החשש המבוסס כי במידה ויוחזרו לידי הוא יעבור ביחס אליהם עבירות נוספות."

נטען כי ממצאי החקירה והביקורת הוטרינרית עולה תמונה קשה של התעללות בבעלי חיים חסרי ישע בכך שהמבקש, החזיק את הכלבים במתקן המהווה "בית גידול" ללא פתחי אוורור, וללא אור יום, בתנאים קשים, כשהם מתבוססים בהפרשותיהם כאשר כל אלו מהווים סכנה ממשית לבריאותם, לגופם ולרווחתם. נטען כי בין היתר כלי המים והמזון היו מטונפים וניכר שלא נוקו ולא היו בכמות מספיקה בהתאם לכמות בעלי החיים. בחלק מהמתחמים לא היו כלל כלי מים. בנוסף, חלק מהכלבים הוחזקו בכלובים ארעיים וקטנים אשר הגבילו את יכולתם לנוע ובמתחמי בטון ללא משטח רביצה.

מבדיקות רפואיות שנערכו לכלבים עלה כי הכלבים היו במצב גופני ירוד וסבלו מבעיות רפואיות רבות הנובעות מהזנחתם המתמשכת ומהתנאים הקשים בהם הוחזקו. וצוין כי אחת הכלבות סבלה מדלקת רחם קשה והוכנסה מיידית לניתוח להצלת חייה, וכן אחד מן הגורים סבל מכיב בעין ברמה המסכנת את ראייתו. חלק מן הכלבים נמצאו כשאוזניהם חתוכות בניגוד לסעיף 2(ד) לחוק צער בעלי חיים.

עוד נטען כי המבקש לא עמד בחובתו לדווח על אודות הפעלת המתקן וחובתו להתקשר עם רופא ווטרינר פרטי כנדרש. לא נמצא תיעוד ורישום בנוגע למספר בעלי החיים, מספרי השבבים שלהם, דיווחים לווטרינר העירוני של הרשות המקומית, מועדי חיסון ותיעוד רפואי כנדרש בתקנות. כמו כן, חלק גדול מהכלבים לא חוסנו לכלבת והוחזקו ללא רישיון החזקה.

ב"כ המבקש הדגיש כי אין מדובר בכשל זמני או מינורי, והפנה לעניין זה להחזקת הכלבים ללא רישיון, למצבם הרפואי וההזנחה הקשה שבה נמצאו שלדבריו אינם תולדה של פרק זמן מצומצם אלא של הזנחה ארוכה ומתמשכת ואדישות לסבלם של בעלי החיים במקום. וכן לעובדה שמדובר במתקן פיראטי, לא מאושר ולא מבוקר וללא דיווח וטיפול רפואי.

ב"כ המבקש טען כי בעקבות האירוע נפתחה חקירה פלילית אשר עודנה מתנהלת ושחומר הראיות שנאסף במסגרתה מבסס לכאורה את החשדות באמורים.

הדין מיום 22.11.2020:

בדין שהתקיים בפניי ביום 22.11.2020, חזר ב"כ המבקש על הבקשה. ב"כ המבקש טען כי במקרים העולים מהפסיקה, שבהם נתפסו בעלי חיים, היו ראיות לעבירת ההתעללות. לדבריו במקרה זה אין ראיות להתעללות, וככל שנעברו עבירות מדובר בעבירות מינוריות. לעניין הבדיקות הרפואיות שהובאו כראיה להזנחה טען כי ממצאי הבדיקות הרפואיות שנעשו מטעם המשיבה לא היו ידועים במועד התפיסה, ולפיכך אינם יכולים להוות עילה לתפיסה. עוד קבל על כך שממצאי הבדיקות הוטרינריות אינם מנומקים, כן טען לעניין חלק מהממצאים כי אלה אינם מצדיקים תפיסתם של הכלבים. עוד טען כי אין הם עולים בקנה אחד עם הודעה שפורסמה מטעם המשיבה כי הכלבים במצב טוב. ב"כ המבקש חזר והפנה לראיות שהוגשו על ידו בתמיכה לטענת המבקש כי הכלבים קיבלו טיפול מהמעלה הראשונה, וכן תלה חלק מהליקויים בתקופת הקורונה. לדבריו ניתן היה לנקוט בענייננו באמצעים מידתיים יותר שאינם עולם כדי האמצעי של תפיסת הכלבים.

לדברי ב"כ המבקש החלטת הממונה יסודה ב"אג'נדה" של משרד החקלאות שלא לאפשר הרבעתם של כלבים, וזאת כדי להביא לאימוצם של כלבים שנמצאים ברשותו.

ב"כ המבקש חזר וטען לעניין חוקיות הכניסה למתקן וחוקיות הליכי התפיסה. לטענתו, המקום שבו נתפסו הכלבים הוא

חלק ממשק שבו בית למגורים, והמרחק בין הבית לבין המקום הוא כ- 40 או 50 מטר. לדבריו בנסיבות אלה נדרש צו חיפוש. עוד קבל על כי החיפוש לא נעשה בנוכחות שני עדים שאינם שוטרים, לא התאפשרה נוכחות נציגים מטעם המבקש, ולא הועבר לידיו דו"ח חיפוש. בהקשר זה שב הצביע על כך שהמשיבה טענה תחילה שנלקחו 86 כלבים ורק לאחר מכן נתגלו 4 כלבים נוספים שלא נספרו.

ב"כ המבקש חזר וטען לעניין קיומה של חלופת תפיסה בפנסיון שהוצע על ידו, ואשר הוא מקום המאושר על ידי המשיבה.

עוד עתר ב"כ המבקש להתיר לוטרינר מטעמו לבדוק את הכלבים, וכן להתיר למבקש לבקר את הכלבים במקום תפיסתם.

ב"כ המשיבה טען כי כמות הליקויים שנמצאו במקרה זה לא אפשרה הסתפקות בדרישה לתיקון הליקויים ללא תפיסה של הכלבים, ולפיכך הוטרנירים שנכחו במקום החליטו כי אין מנוס מלתפוס את הכלבים.

לדבריו החלטת הממונה היא כי הכלבים לא יוחזרו וכי ימצאו להם בתים מאמצים. החלטת הממונה מבוססת על כך כי לא מתקיימים במקרה זה תנאים נאותים להחזרת הכלבים כפי שנדרש בסעיף 9(ב) לחוק צער בעלי חיים. לעניין הליקויים הפנה בין היתר לדרישות הקבועות בתקנות, וטען כי אמנם אפשר שיעלה ביד המבקש לתקן את הליקויים בעתיד, אך לא ניתן על בסיס ספקולציה זו להותיר את הכלבים במתקן המוגן. לדבריו, במקרה דנא מתן ההזדמנות לתקן את הליקויים כרוך בסבל לבעלי חיים, ואילו טובת בעלי החיים היא כי יזכו לבית חם וטיפול הולם. לדבריו, השיקול שעומד ביסוד בקשתו של המבקש הוא כספי בלבד.

עוד טען כי במקרה זה הקשיים אינם מתמצים בליקוי המתקן, ובצידם ישנו חשד מבוסס לטיפול מזניח בבעלי החיים. בהקשר זה הפנה גם לממצאי הבדיקות הרפואיות אשר העלו בעיות רפואיות ומחלות שאותן ניתן היה למנוע במתן טיפול רפואי שותף ובתנאי חיים סבירים. לדבריו, לו היו הממצאים מתמצים בליקוי המתקן, אפשר שהיה ניתן להסתפק בדרישה לתקן את הליקויים ללא תפיסה, אך אלה אינם פני הדברים במקרה זה. כן ציין את העובדה כי חלק מהכלבים שנתפסו הם חתוכי אוזניים, וזאת בניגוד לחוק.

עוד טען ב"כ המשיבה כי במקרה זה גם לא מתקיים התנאי כי מצבם של בעלי החיים מאפשר החזרתם שכן בבדיקות מעבדה התגלה כי כמחצית מהכלבים סובלים ממחלה בשם ברוצלה קאניס, שעלולה להדביק בני אדם.

ב"כ המשיבה שלל את טענת ב"כ המבקש כי תפיסה של בעלי חיים מוגבלת למקרים של התעללות פיזית ברורה ולא במקרי הזנחה. בהקשר זה הפנה לפסיקה: עפ"א (מחוזי - נצרת) 19407-06-20 **עמותה ישראלית לכלב הקשיש נ' מדינת ישראל** (4.7.2020); ת"א (נת') 68747-02-20 **יצחק חיון נ' משרד החקלאות ופיתוח הכפר הלשכה המשפטית** (13.3.2020); ה"ת 6578-08-20 **אריה שחף נ' מדינת ישראל** (16.8.2020).

ב"כ המשיבה הוסיף וטען כי חלק מהכלבים שנתפסו הם כלבים המוגדרים ככלבים מסוכנים שהמבקש החזיק בהם לצורך הרבעה ומכירה לאחר מכן. ב"כ המשיבה הדגיש כי החזקת כלבים מסוכנים כשהם לא מעוקרים או מסורסים היא אסורה לפי חוק. כמו כן, מכירתם של כלבים אלה אסורה. כן ציין ב"כ המשיבה כי מרבית הכלבים הוחזקו ללא רישיון וכשאינם מחוסנים כנגד כלבת.

לגבי צדדי ג', טען ב"כ המשיבה כי המבקש אינו מייצגם וכי המבקש יכול לבקש החזרת כלבים עבורו ולא לצדדי ג'.

לענין הפגמים הנטענים בהליך התפיסה, טען ב"כ המשיבה כי ביקורת במשק חקלאי, במחסנים במתקנים וברפתות, אינה מצריכה צו שיפוטי. עוד טען כי ההסדר שבחוק צער בעלי חיים, קובע במפורש אימתי ובאיזה אופן יחולו ההסדרים הקבועים בפסד"פ, ובמקרה זה הסדרי הפסד"פ לענין חיפוש בפני עדים אינו חל. לדברי ב"כ המשיבה, המסמך היחיד שהייתה חובה להעביר לידי המבקש על פי חוק הוא הודעה על העברת הכלבים למתקן מוגן, דבר שנעשה.

ב"כ המשיבה התנגד לבקשה להיתר למבקש לבקר את הכלבים בציינו כי מיקום המתקן שבו הם מצויים הוא חסוי. כן טען לענין חוות הדעת הווטרינרית (שהמבקש ביקש לערוך לאחר בדיקת הכלבים על ידי רופא מטעמו), כי היה מקום להציג חוות דעת לענין החזקתם של הכלבים בתנאים נאותים לפני כן.

לבסוף ציין ב"כ המשיבה כי החלטה על השבתם של הכלבים מותנה גם בכיסוי הוצאות התפיסה וההחזקה של הכלבים.

במסגרת הדיון, העידה בפני ד"ר איילת שמואלי - סגנית הממונה על צער בעלי חיים. ד"ר שמואלי ציינה כי נכון לרגע עדותה, נמצאו 42 כלבים חיוניים למחלה בשם ברוצלה קאניס, שהינה מחלה המסכנת בריאות הציבור. ד"ר שמואלי העידה בפני גם על התנאים במתקן שבו נתפסו הכלבים וכן על מצבם הרפואי של הכלבים. לדבריה, הכלבים טופלו שלא כראוי.

דין והכרעה:

היקף שיקול הדעת של בית המשפט בדיון לפי סעיף 10א לחוק צער בעלי חיים

נשאלת השאלה, מהו היקף שיקול דעתו של בית המשפט? האם מדובר בביקורת מנהלית על החלטת הממונה או בהפעלת סמכות מקורית של בית המשפט?

דומה שעניין זה טרם זכה להתייחסות בפסיקת בית המשפט העליון. בעפ"א (מחוזי -ב"ש) 33135-08-18 **מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר נ' מרדכי ניסני** (4.12.2018), נקבע כי שיקול הדעת של בית המשפט בהחלטות אלה הוא כשל החלטה מקורית ולא כביקורת מנהלית על החלטת הממונה. בין כך ובין כך, אין בדבר כדי לשנות במקרה שבפנינו. גם אם מדובר בסמכות החלטה מקורית, הרי שהשיקולים שאותם מונה החוק לענין החלטת הממונה הם שיקולים רלוונטיים ומהותיים שעל בית המשפט לשיקול בהחלטתו בבקשה (ראו עפ"א (מחוזי-נצרת) 19407-06-20 **עמותה ישראלית לכלב הקשיש נ' מדינת ישראל** (4.7.2020)).

קיומה של עילת תפיסה

על פי סעיף 8 לחוק צער בעלי חיים, תפיסת בעל החיים מותנית בקיומו של "יסוד סביר לחשוד שנעברה בו עבירה לפי חוק זה או שעומדים לעבור בו עבירה כאמור". משכך טענות המשיבה כי נעברו במקרה זה עבירות כגון החזקת כלבים ללא ברישיון וללא חיסון, או החזקת כלבים מסוכנים שלא סורסו או עוקרו, אינה ממין העניין. מדובר בעבירות שלא לפי חוק צער בעלי חיים, וסמכות התפיסה בגין מוסדרת בסעיף 13 לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים, התשס"ג-2002. במקרה זה למיטב הבנתי לא נמסרה למבקש הודעה לפי סעיף 13(ב) לחוק להסדרת פיקוח על כלבים, ולא נעשה שימוש בסמכות לפי אותו חוק.

ספק בעיניי גם אם עבירה לפי תקנות צער בעלי חיים באה בגדר "עבירה לפי חוק זה", ולפיכך אינני משוכנעת כי עבירה על תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקה שלא לצרכים חקלאיים), תשס"ט-2009 (להלן תקנות צער בעלי חיים) יש בה כשלעצמה כדי להקים עילת תפיסה. תקנות אלה קובעות עבירות עצמאיות. אמנם תקנות אלה תוקנו מכוח/לפי חוק צער בעלי חיים, אך לטעמי הן לא בגדר עבירות לפי חוק זה. עם זאת אני סבורה שניתן לעשות שימוש בסטנדרט שנקבע בתקנות לענין תנאי החזקתם וגידולם של בעלי חיים. אי עמידה בסטנדרט הקבוע בתקנות תקים לטעמי חשד לעבירה על סעיף 1א2 לחוק צער בעלי חיים, בוודאי כאשר מדובר על הפרה של כמה וכמה תקנות.

גם מבלי להידרש לחשד בדבר העבירות על תקנות צער בעלי חיים, הרי שבמקרה זה התקיים יסוד סביר לחשוד כי נעברה עבירה על סעיף 1א2 שלפיה "בעלים של בעל חיים או המחזיק בו חייבים לספק לו את צרכי מחייתו, לדאוג לבריאותו ולמנוע התעללות בו". אינני סבורה כי עלה בידי המבקש לסתור את הקביעה כי התנאים שבהם הוחזקו בעלי החיים מבססים חשד לעבירה לפי הסעיף האמור. כדי לבסס את קיומו של חשד סביר ברגע התפיסה די בנתונים העולים מהחלטת הממונה מיום 18.10.2020 (נספח ב' לתשובת המשיבה) שמתייחסת להתרשמות הצוות התופס: הכלבים הוחזקו במחסן שאינו מאוורר ומואר דיו; המקום מזוהם וכי לא נוקה זמן רב; כלי המים היו מטונפים והמים בהם מזהמים; האוכל פוזר על רצפת המתחם כשהוא מעורבב עם צרכי הכלבים ובאופן שמותיר רושם כי אינם מוזנים כל יום אלא בכמות גדולה אחת לכמה ימים. כמו כן, ממצאי הבדיקות הרפואיות שנערכו לכלבים, גם אם נניח שרק חלק קטן מהם בוצע לפני התפיסה ולא לאחריה, מחזקים ומעצימים את החשד בצורה משמעותית. עוד יצוין כי ד"ר שמואלי תיארה בפניי את נסיבות התפיסה ומהן עולה חשד כי הכלבים היו צמאים.

ודוק, הכלבים נתפסו על ידי צוות שכלל כמה וטרינרים. לוטרינרים אלה המומחים לקבוע מה הם התנאים הנדרשים כדי לספק צרכי מחייתם של בעלי החיים ולדאוג לבריאותם, והם אשר הכריעו במקרה זה בעד תפיסת בעלי החיים.

האם נפל פגם בהליכי תפיסת בעלי החיים?

המבקש טען לכמה פגמים שהתקיימו לדעתו בכניסה למתקן ובתפיסה הכלבים: א) כניסה למקום דורשת צו של בית המשפט; ב) החיפוש נעשה שלא בנוכחות עדים כנדרש על ידי הפסד"פ; ג) מבלי שהותרה נוכחות תופש המקום או אדם מטעמו; ד) ללא שנמסרה למבקש רשימת הכלבים שנתפסו כנדרש על ידי הפסד"פ.

אומר כבר כעת, כי לא מצאתי כי יש בסיס לטענה זאת, שכן בחינת הוראות החוק שוללת את הטענה כי על הביקורת שנערכה במקרה דנא ועל תפיסת הכלבים חלות הוראות הפסד"פ. בשל חשיבותם לדין אביא את נוסח הסעיפים הרלוונטיים בחוק צער בעלי חיים במלואם:

"סמכויות פיקוח (תיקון מס' 9) תשע"ד-2014

5א. לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי הממונה או מפקח, לאחר שהזדהה לפי סעיף 6א -

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע ההוראות לפי חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" - לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;

- (3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה, וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוזרה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;
- (4) להיכנס למקום, לרבות לכלי רכב, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

סמכויות אכיפה (תיקון מס' 9) תשע"ד-2014

6. התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות חוק זה, רשאי הממונה או מפקח -

- (1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), בשינויים המחויבים;
- (2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה - פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים; על אף האמור, על תפיסת בעל יחיים יחולו הוראות סעיפים 8 ו-9;
- (3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים. (ההדגשות בקו - הוספו)

השאלה האם במקרה זה נדרש צו בית משפט לצורך הכניסה למתקן מוכרעת על ידי התשובה לשאלה האם המשק, והמחסן שבו, הם בגדר "מקום המשמש למגורים". זאת ועוד, הסיווג כמקום המשמש למגורים משליך גם על סמכות התפיסה ללא צו של בעלי חיים, שכן לפי סעיף 8 לחוק צער בעלי חיים:

תפיסת בעל חיים (תיקון מס' 6) תשס"ח-2008 (תיקון מס' 9) תשע"ד-2014 (תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

8. (א) הממונה, שוטר, מפקח או פקח כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית - סמכויות פקחים), התשס"ח-2008, רשאים לתפוס בעל חיים שיש להם יסוד סביר לחשוד שנעברה בו עבירה לפי חוק זה או שעומדים לעבור בו עבירה כאמור, ואולם אין לתפוס בעל חיים במקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכויות שוטר לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

ב"כ המבקש טען כי המקום שבו נתפסו הכלבים הוא בגדר מקום המשמש למגורים. אין בידי לקבל טענה זאת. ראשית מבחינה לשונית הניסיון לטעון כי רק משום שבאותו משק יש גם בית למגורים יש לראות את כל המשק כ"מקום המשמש למגורים" הוא קריאה מאולצת של החוק. מבחינה לשונית פשוטה נראה כי ב"מקום המשמש למגורים" הכוונה למבנה המשמש למגורים או לכל היותר שטח אדמה מגודר וצמוד לו, כגון גינה. קשה לקבל לעומת זאת הרחבה של המונח הרבה מעבר לכך עד שכלול שטחי אדמה נרחבים, רק משום שחלק קטן מהם משמש למגורים.

לא זו אף זו, הכוונה לאפשר כניסה למשקים גם ללא צו עולה בבירור מהצעת החוק לדיון המקדים:

"חוק צער בעלי-חיים והתקנות לפיו - אלו שהותקנו ואלו שבהליכי התקנה - קובעים כללים, לעתים פרטניים מאוד, לגבי אופן ההחזקה של בעלי-חיים. אכיפת כללים אלו מחייבת ביקורות פתע של הרשויות

במתקנים המחזיקים בעלי-חיים - חנויות, פינות ליטוף, משקים ועוד.

החוק הקיים מסמך את הממונה, מפקח או שוטר להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש, אם יש להם יסוד סביר להניח שנעברה שם עבירה על החוק. סמכות מוגבלת זו אינה מספיקה. יש לאפשר כניסה גם ללא חשד מוקדם, לצורך פיקוח ובקרה. הסדר מקביל קיים בסעיפים 6 ו-15 לחוק צער בעלי-חיים (ניסויים בבעלי-חיים), תשנ"ד-1994, אשר מאפשרים לגורמים המנויים שם להיכנס למעבדות ניסויים - מקומות שהם רגישים הרבה יותר מאשר משקים או חנויות בעלי-חיים."

והנה במשקים, לא אחת, ישנו גם בית המשמש למגורים. קשה אפוא לקבל את המסקנה כי החוק יחול אך ורק באותם מקרים שבהם אין במשק בית למגורים (וראו גם הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון מס' 10) (סמכויות פיקוח ואכיפה) התשע"ב-2012, ה"ח 184, 184).

טענת המבקשים גם אינה עולה בקנה אחד עם תכלית החוק. תיקון מס' 9, אשר במסגרתו תוקן החוק, כך שצו יידרש רק לגבי מקום המשמש למגורים, ביקש להקל את מלאכת האכיפה והפיקוח. הוא נועד לאפשר כניסה לחצרים גם ללא צו, בניגוד למצב החוקי שקדם לתיקון, אשר לפיו הייתה אסורה כניסה לחצרים של אדם אלא בצו חיפוש בית משפט. כוונה זאת עולה מדברי ההסבר להצעת החוק לדיון מקדים וכן מהצעת החוק לקריאה ראשונה שם נכתב:

"מטרת הצעת החוק היא לאפשר פיקוח שוטף על קיום הוראות חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 (להלן - חוק צער בעלי חיים). אחת הבעיות בהגנה על בעלי חיים בישראל היא חולשת מנגנון האכיפה. בבג"ץ 9232/01 "נח" ההתאחדות הישראלית של הארגונים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נז(6) 212, נקבע שנחוץ פיקוח שיבטיח ביצוע מלא, מדויק ורצוף של תקנות לפי חוק צער בעלי חיים. מכאן שנדרש מערך בקרה יזום, להבדיל מאכיפה רק בתגובה לחשד לביצוע עבירות.

חוק צער בעלי חיים והתקנות לפיו קובעים כללים, לעתים מפורטים מאוד, בדבר אופן ההחזקה של בעלי חיים וההגנה עליהם. אכיפת כללים אלו מחייבת ביקורות פתע של הרשויות במתקנים שבהם מוחזקים בעלי חיים, כגון חנויות, פינות ליטוף ומשקים חקלאיים.

...

לפיכך מוצע לאפשר כניסה לכל מקום, בכפוף לסייגים שייקבעו בחוק כמוצע, גם ללא חשד מוקדם, לשם פיקוח ובקרה." (הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון מס' 10) (סמכויות פיקוח ואכיפה) התשע"ב-2012, ה"ח 184, 184-185) (ההדגשות הוספו)

הסדר זה מבקש אפוא לאזן בין האינטרס הציבורי באכיפה ובפיקוח יעילים לבין הפגיעה בפרטיות שעלולה להיגרם כתוצאה מהכניסה לצורכי ביקורת. לאור תכלית זאת, אין סיבה לראות בכל המשק מקום המשמש למגורים, אך בשל העובדה שיש במשק גם בית למגורים. עוצמת הפגיעה בפרטיות שנגרמת על ידי ביקורת באותם חלקים של המשק שאינם מבנים המשמשים למגורים אינה גדולה יותר מאשר הפגיעה בפרטיות שתיגרם על ידי ביקורת במתקנים אחרים של אדם שאינם מצויים על אותה חלקת קרקע עם בית המגורים שלו. אדרבה, נראה כי עוצמת הפגיעה במקרים אלה היא נמוכה יותר מאשר עוצמת הפגיעה בפרטיות הנגרמת כתוצאה מכניסה לכלי רכב, שאליהם הותרה הכניסה במופרש. זאת ועוד, בהרחבה זאת של תחולת המושג "מקום המשמש למגורים" יש כדי להכביד בצורה משמעותית על יעילותן של אמצעי האכיפה והפיקוח. יוצא אפוא שגם פרשנות תכליתית של החוק תוביל למסקנה כי אין להרחיב את תחולתו של המושג "מקום המשמש למגורים" מעבר לאותו מבנה שמשמש למגורים או לכל היותר שטח האדמה מגודר וצמוד לו כגון גינה (שלכאורה גם בה מתקיימות פעילויות פרטיות וניתן לטעון כי עוצמת הפגיעה בפרטיות הנגרמת מכניסה אליה גבוהה יותר).

לבסוף, יודגש כי כפי שעלה מהדין שנערך בפניי, המחסן שבו נתפסו הכלבים אינו מחובר לבית מגורים, ובינו לבין בית המגורים של המצהירה גב' שירה מורן אבידן, כברת דרך של כ- 40-50 מטרים. בנסיבות אלה אני סבורה כי בוודאי אין מדובר במקום המשמש למגורים.

האם היה צורך בנוכחות עדים או בעריכת רשימת החפצים שנמצאו?

המבקש טוען כי על הכניסה לחצרים על פי סעיף 5א(4) לחוק צער בעלי חיים ועל תפיסת בעלי חיים מכוח סעיף 8 לחוק צער בעלי חיים יש להחיל את הוראות הפסד"פ לעניין האופן שבו יש לערוך חיפוש. הכוונה היא לדרישות הקבועות בסעיפים 26-28 לפסד"פ, שבהם מופיעות הדרישה כי חיפוש ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים, הדרישה כי תיערך רשימת של החפצים שנתפסו והדרישה כי תותר נוכחות תופש המקום.

אכן דרישות הפסד"פ אינן מוחלטות במפורש על הפעולות שנעשות מכוח סעיף 5 או 8 לחוק צער בעלי חיים, אך האם יש מקום להחיל אותם בכל זאת בהעדר הוראה אחרת לסתור?

דעתי, היא כי אין מקום להחיל את דרישות הפסד"פ במקרים אלה. ראשית, מן הבחינה המושגית פעולות לפי סעיף 5א(4) אינן מוגדרות כחיפוש. פעולות אלה מוגדרות כסמכויות פיקוח. לפיכך נראה שאין מקום להקיש מדרישות החלות על חיפוש לענייננו. ממילא גם אין להקיש מדרישות החלות במקרה של תפיסה אגב חיפוש על מקרים של תפיסה מכוח סעיף 8 לחוק צער בעלי חיים שנעשה כאמור שלא אגב חיפוש.

שנית, במסגרת תיקון מס' 9 שבמסגרתו נחקקו סעיפים 5 ו-8, נחקק גם סעיף 6 לחוק צער בעלי חיים. סעיף זה קובע:

"סמכויות אכיפה (תיקון מס' 9) תשע"ד-2014

6. התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות חוק זה, רשאי הממונה או מפקח -

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), בשינויים המחויבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק

עמוד 9

הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה - פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים; על אף האמור, על תפיסת בעל חיים יחולו הוראות סעיפים 8 ו-9;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים."

הנה כי כן במסגרת תיקון מס' 9 לחוק צער בעלי חיים יש התייחסות מפורשות לפקודות סדר הדין הפלילי, והוא כולל אף התייחסות מפורשת להוראות סעיפים 26-28 לפסד"פ. מכלל ההן יש ללמוד אפוא על הלאו. כלומר אי ההתייחסות לסעיפים כאשר מדובר בכניסה לפי סעיף 5(א)(4) היא אינה מקרית, אלא מבטאת בחירה מכוונת להחיל באופן סלקטיבי בלבד את הוראות הפסד"פ על הליכי הפיקוח והאכיפה לפי חוק צער בעלי חיים. העובדה כי הנהלים הקבועים בפסד"פ לעניין נוכחות עדים, נוכחות תופש המקום והחובה למסור רשימת תפוסים, הוחלו במפורש רק באשר לחיפוש על פי צו בית משפט, כאמור בסעיף 6(3), מלמדת כי אלה לא יוחלו על ביקורת המתנהלת בהתאם לסעיף 5 לחוק צער בעלי חיים, או על תפיסת בעלי חיים על פי סעיפים 8 ו-9.

לבסוף, כפי שציינתי לעיל המחוקק ביקש במסגרת תיקון 9 לחוק ליצור מנגנוני פיקוח ואכיפה יעילים. הדרישה להחיל עליהם דרישות כגון חיפוש בפני שני עדים, או נוכחות תופש המקום, יש בהם כדי לסכל את התכלית של יצירת מנגנוני פיקוח יעילים.

זאת ועוד, ספציפית באשר לדרישה לערוך רשימה של התפוסים, זו אינה עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 9 לחוק צער בעלי חיים, אשר קובע כך:

"הודעה על תפיסה ושחרור (תיקון מס' 10) תשע"ו-2015"

9. (א) הועבר בעל חיים למתקן מוגן ימסור מי שתפס אותו לפי סעיף 8 או מי שהוסמך על ידיו, הודעה על כך לבעליו או למחזיק בו, ככל הניתן בנסיבות הענין וכן לממונה."

הוראה הזאת מבחינת טיבה והגיונה מחליפה החובה להעביר לתופס המקום רשימה של התפוסים, ואין כל הגיון בתחולה מקבילה של שתי ההוראות.

עוד אציין כי בפועל נכחה במקום נציגה מטעם המבקש ואף אביו. אמנם לדברי המבקש לא ניתן לנציגה מטעמו האפשרות להיכנס למחסן עת בוצעו בו פעולות על ידי נציגי המשיבה, אך מנגד טוענת המשיבה כי היה ניסיון למלט את הכלבים.

האם המשיבה עמדה בחובתה על פי סעיף 9 למסור הודעה לבעלים או למחזיק?

כפי שקבעתי לעיל, החובה לערוך רשימת תפוסים לפי סעיף 27 לפסד"פ לא חלה בענייננו. עם זאת, ספק בעיניי האם עמדה המשיבה בחובתה להעביר הודעה לבעלים או למחזיק על פי הוראות סעיף 9. חרף זאת כפי שאסביר אין בכך כדי להשליך על חוקיות תפיסת בעלי החיים.

במקרה דנא, בהודעה שהועברה לידי המבקש (ההודעה צורפה כנספח 1 לבקשה, ועל פי הכתוב בה נמסרה פיזית למר מנשה סחייק שהוא ככל הנראה אביו של המבקש, ביום 11.10.2020) לא מזהים הכלבים הנתפסים אלא באמירה

הכללית "כלבים כ-90". באשר לעילת נכתב "בית גידול פיראטי החזקת כלבים וגורים במחסן בניגוד לחוק צער בע"ח (הגנה על בע"ח) תשנ"ד-1994 ותקנותיו".

נראה לי כי הודעה מעין זו, ספק אם עונה על הדרישה למסור הודעה על העברת בעל חיים למתקן. כאשר מדובר בכמות כה גדולה של כלבים, מן הראויה היה לצרף רשימה המזהה אותם על פי מספר השבב, או למצער, בהעדר שבב, הודעה מפורטת הנוקבת במספר הכלבים, סוג הכלבים ותיאור כללי שלהם.

אכן, כאשר מדובר בתפיסה של מספר גדול של בעלי חיים ייתכן שלא ניתן לערוך במקום הודעה כאמור. במצב זה אני סבורה כי אפשר להסתפק במסירת הודעה כללית במקום (הודעה שממועד מסירתה גם יספרו המועדים להגשת הבקשה להשבת בעלי החיים). זאת לאור הסיפא לסעיף 9(א) המסייגת את חובת ההודעה במילים "ככל הניתן בנסיבות הענין". עם זאת, גם במקרה זה יש למסור בהקדם האפשרי הודעה משלימה עם פירוט בעלי החיים.

בשולי הדברים, אציין שגם ההתנהלות המצטיירת מהשתלשלות האירועים, ואשר לפיה המשיבה סברה בתחילה כי תפסה 86 כלבים ובהמשך נודע לי כי מדובר ב-90 כלבים, היא רחוקה מלהניח את הדעת. עוד יצוין כי המבקש טוען כי בפועל היו במקום 97 כלבים. עם זאת, ההליך שבפני הוא הליך שמטרתו לדון בהשבת הכלבים שנתפסו בפועל על ידי המשיב. ככל שסבור המבקש כי נגרם לו נזק כלשהו על ידי פעולות המשיבה, המקום לבירורן של טענות אלה אינו במסגרת הליך זה.

סיכומי של דבר, אני סבורה כי המבקשת לא יצאה ידי חובתה למסור הודעה. עם זאת אין בכך כדי להצדיק בטלות התפיסה וזאת במיוחד לאור העובדה שהמשיבה צירפה בתגובתה הכתובה לבקשה, רשימה של כל הכלבים שנתפסו, ובכך יש לרפא את הפגם.

האם יש מקום להיעתר לבקשה להשיב את הכלבים למבקש או לחלופת תפיסה?

בשל חשיבותם להמשך הדיון אביא את סעיפים 9, 10, ו-10א במלואם:

הודעה על תפיסה ושחרור (תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

9. (א) הועבר בעל חיים למתקן מוגן ימסור מי שתפס אותו לפי סעיף 8 או מי שהוסמך על ידי, הודעה על כך לבעליו או למחזיק בו, ככל הניתן בנסיבות הענין וכן לממונה.

(ב) ביקש הבעלים או המחזיק של בעל חיים הנמצא במתקן מוגן להחזירו לרשותו, יוחזר בעל החיים אליו לאחר שהתקיימו כל אלה:

(תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

(1) הממונה שוכנע שבעל החיים נמצא במצב גופני ראוי להחזרה וכי במקום שאליו יועבר בעל החיים מתקיימים תנאים נאותים להחזקתו; ואולם אם הוחזק בעל החיים במתקן מוגן שהוא מאורת רשות כהגדרתה בחוק להסדרת הפיקוח על כלבים, התשס"ג-2002, יתייעץ הממונה לעניין פסקה זו עם הרופא הווטרינר העירוני האחראי על מאורת הרשות;

(2) המבקש שילם את ההוצאות שהוטלו עליו לפי סעיף 11;

(3) המבקש הפקיד אצל הממונה, התחייבות בנוסח שקבע המנהל, כי לא יעבור על הוראות חוק זה.

(תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

(ג) לא התקיים תנאי מהתנאים לפי סעיף קטן (ב), לא יוחזר בעל החיים והודעה על כך תימסר לבעלים או למי שהיה מחזיקו.

סייג להחזרת בעל חיים (תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

10. (א) על אף האמור בסעיף 9(ב), הממונה רשאי להורות שבעל החיים לא יוחזר לבעלים או למי שהיה מחזיקו אם הוא סבור שעקב הנסיבות שבשלן נתפס בעל החיים לפי סעיף 8, אין להחזירו לבעלים או למי שהיה מחזיקו או אם יש לו יסוד סביר להניח שהבעלים או המחזיק כאמור יעברו עבירה לפי חוק זה.

(ב) הורה הממונה כאמור בסעיף קטן (א), תימסר ההודעה על כך לבעלים או למי שהיה מחזיקו.

פנייה לבית משפט (תיקון מס' 10) תשע"ו-2015

10א. (א) הבעלים של בעל חיים או מי שהיה מחזיקו רשאים לפנות לבית משפט שלום בבקשה לקבל בחזרה את בעל החיים בתוך 10 ימים מיום קבלת ההודעה לפי סעיפים 9(ג) או 10 או בתוך 20 ימים מיום קבלת ההודעה לפי סעיף 9(א), לפי המאוחר.

(ב) הוגשה בקשה כאמור בסעיף קטן (א), יוחזק בעל החיים במתקן המוגן עד לסיום ההליכים בבית המשפט.

(ג) בית המשפט יהיה מוסמך לפסוק בעניין הוצאות החזקתו של בעל החיים במתקן המוגן.

(ד) פסק בית המשפט כי אין להשיב את בעל החיים למבקש, יחולו הוראות סעיף 12.

כפי שציינתי לעיל, בין אם החלטת בית המשפט לפי סעיף 10א היא בגדר הפעלת סמכות מקורית של בית המשפט ובין אם מדובר בביקורת מנהלית שיקול הדעת של הממונה, השיקולים והעילות המנויים בסעיפים 9, ו-10 הם שיקולים רלוונטיים שעל בית המשפט לשיקול (עפ"א (מחוזי - נצרת) 19407-06-20 **עמותה ישראלית לכלב הקשיש נ' מדינת ישראל** (4.7.2020) (להלן: **עניין עמותה ישראלית לקשיש**)).

ב"כ המשיבה מנה 4 טעמים לאי להשבת הכלבים: (1) מצבם הגופני של הכלבים כרגע אינו מאפשר את החזרתם של חלק מהכלבים (תנאי המופיע בסעיף 9(א) לחוק צער בעלי חיים); (2) במקום שאליו יועברו לא מתקיימים תנאים נאותים (תנאי המופיע בסעיף 9(א) לחוק צער בעלי חיים); (3) עקב הנסיבות שבשלן נתפסו הכלבים אין להחזיר את הכלבים לבעלים או למי שהחזיקם (כאמור בסעיף 10 לחוק צער בעלי חיים); (4) יש יסוד סביר שהבעלים או מי שהחזיק את הכלבים יעברו עבירה לפי חוק צער בעלי חיים (כאמור בסעיף 10 לחוק צער בעלי חיים).

אי השבת הכלבים בשל אי התקיימות התנאים המנויים בסעיף 9 (טעמים 1 ו-2 לעיל)

אינני רואה מקום שלא לקבל את דעתו של הממונה באשר למצבם הגופני של הכלבים כרגע או באשר לשאלה האם התנאים שמציע המבקש הם בגדר תנאים נאותים. יתר על כן, המבקש לא הגיש חוות דעת סותרת באשר לתנאי המתקן שבו שהו בעלי החיים, וממילא תנאים אלה לא עומדים בדרישות רבות הקבועות בתקנות צער בעלי חיים. באשר למצבם הגופני, ביקש אומנם המבקש כי יותר לוטרניר מטעמו לבדוק את בעלי החיים, אך זאת כדי להוכיח כי מצבם הרפואי לא נגרם על ידי התנאים שבהם שהו במתקנו. השאלה מתי והיכן נדבקו הכלבים במחלת הברוצלה קאניס אינה רלוונטית לעניין התנאי שמצבם הרפואי כרגע מאפשר את החזרתם של הכלבים. זאת ועוד, כפי שכתבתי בהחלטתי מיום

29.11.2020, שבה דחיתי את הבקשה להתיר למומחה מטעמו לבדוק את הכלבים, אין כל אינדיקציה לכך שבדיקת מצבם הגופני של הכלבים כעת, זמן כה ממושך לאחר תפיסתם, יכולה לשלול את הטענה כי התנאים שבהם הוחזקו היו תנאים שעולים כדי הזנחה. זאת ועוד, לא יהיה למותר להזכיר בהקשר זה, שכפי שעולה מלוחות הזמנים בחוק, ההליך לפי סעיף 10א נועד להיות הליך מהיר (כאמור בעפ"א (מחוזי - ב"ש) 33135-08-18 **מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר נ' מרדכי ניסני**, פס' 57 (4.12.2018)) ספק אפוא אם יש מקום במסגרת הליך זה לביורור מקיף של עדויות מומחים.

עם זאת, אני סבורה כי שני טעמים אלה אינם מובילים באופן מיידי להחלטה סופית שלא להשיב את הכלבים לפי סעיף 9(ג) לחוק צער בעלי חיים. החלטה לפי סעיף 9(ג) היא החלטה סופית אשר יש לא השלכות כבדות, באשר היא מאפשרת העברת בעלות בבעל החיים לאחרים. לעומת זאת התנאים המנויים בסעיף 9(ב) הם תנאים שאפשר שאינם מתמלאים באופן זמני בלבד. כך למשל מצבו הגופני של בעל החיים יכול להשתפר ולאפשר החזרה, ניתן לתקן את תנאי המקום שאליו הוא יוחזר וכיוצ"ב. אמנם לא ניתן להותיר יצורים חיים במתקן המוגן עד אין קץ בהמתנה להתקיימות התנאים, אך גם לא מתקבל על הדעת כי החלטה בעל השלכות בלתי הפיכות תתקבל רק על בסיס מצב זמני שבו התנאים לא מתקיימים.

לפיכך אני סבורה כי יש לקרוא בסעיף 9(ג) את המילים "לא התקיים תנאי מהתנאים..." , כמדברים על מצב שבו התנאי לא מתקיים באופן סופי, כלומר: התנאי לא התקיים עד כה וגם לא צפוי להתקיים בתוך פרק זמן סביר.

לצורך שלמות התמונה, יצוין כי בעבר (קודם לתיקון 10 לחוק צער בעלי חיים) השבה לפי סעיף 9 הייתה אוטומטית ברגע שהתנאים מתמלאים. על פי ההסדר דאז, וכל עוד לא התקבלה החלטה שלא להחזיר את בעל החיים לפי סעיף 10, אי עמידה בתנאי סעיף 9(ב) לא הייתה מובילה לכניסה למסלול המוביל בסופו להעברת בעלות על בעל החיים. נראה אפוא כי המחוקק ביקש למנוע המתנה אין סופית להתקיימות התנאים (בפרט לאור העובדה שהוספה הדרישה להתקיימות תנאים נאותים במקום שאליו מושב בעל החיים), אך מנגד אין לראות בתיקון הליכה לקיצוניות השנייה שלפיה אי עמידה זמנית בתנאים מובילה לתוצאות בלתי הפיכות.

במקרה דנן, אינני סבורה כי ניתן לומר כי מצבם הגופני של הכלבים, והעובדה כי כרגע תנאי המקום אינם נאותים להחזרתם של הכלבים, הם תנאים שלא צפויים להתקיים בתוך פרק זמן סביר. המבקש גם מביע רצון לתקן את שדורש תיקון במתקן, ולפיכך יש לתת לו הזדמנות סבירה לעשות כן.

אי השבת הכלבים מטעמים המנויים בסעיף 10 (טעמים 3 ו-4 לעיל)

סעיף 10 מאפשר לממונה שלא להחזיר בעל חיים "עקב הנסיבות שבשלן נתפס בעל החיים", או כאשר יש "יסוד סביר להניח שהבעלים או המחזיק כאמור יעברו עבירה לפי חוק זה". האם במקרה זה ניתן לומר כי טעמים אלה מתקיימים במבקש ומצדיקים את אי השבת הכלבים?

לטעמי, תכליתו של סעיף 10 הייתה ועודנה תכלית מניעתית, דהיינו, מניעת עבירות עתידיות בבעלי חיים. אכן במסגרת תיקון 10 לחוק צער בעלי חיים נוספו בסעיף המילים "עקב הנסיבות שבשלן נתפס בעל החיים", אך אני סבורה כי יש לקרוא מילים אלה לאור התכלית המניעתית, והן כפופות לתכלית זאת. מסקנה זאת נתמכת בדברי ההסבר להצעת החוק המתקן שבהן נכתב כי מטרת התוספת לסעיף היא: "... לתקן ולהבהיר את ההסדרים הקבועים כיום בחוק..." (הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון מס' 13), התשע"ה-2015, ה"ח הממשלה 950, 954). ודוק,

"תיקון והבהרה", ולא שינוי מן היסוד, דוגמת הפיכת הסדר שהוא מניעתי ביסודו להסדר שתכליתו היא (למשל) גם הרתעתית.

מה אם כן החידוש בתוספת "עקב הנסיבות שבשלן נתפס בעל החיים"? לדעתי, התשובה לכך היא שהתיקון הבהיר שעצם חומרת הנסיבות שבשלן נתפסו בעלי החיים יכולה ליצור מעין חזקת מסוכנות. יפה לעניין זה האנלוגיה לחזקות המסוכנות הקבועות בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996. עם זאת, חזקה זאת עדיין כפופה כאמור לתכלית המניעתית, ולפיכך היא ניתנת לסתירה.

זאת ועוד, גם כאשר הנסיבות בשלן נתפס בעל החיים מצדיקות את אי השבתו, יש מקום לשקול חלופת תפיסה, שיש בה כדי להפיג את המסוכנות להישנות העבירות (לענין הסמכות לשקול חלופת תפיסה ולהתנות תנאים לצורך השבת בעל החיים ראו עניין **ניסני**, פס' 78, ה"ת (כ"ס) 20391-12-18 **פביאן קלינגל נ' יחידת הפיצו"ח משרד החקלאות ופיתוח הכפר**, פס' 18 (17.12.2018)).

בחזרה לענייננו, במקרה זה לא נטען כי למבקש עבר פלילי קודם בעבירות של צער בעלי חיים. מלבד עצם העבירות שבהן נחשד המבקש במקרה זה, לא הוצגה גם כל אינדיקציה נוספת המעידה על חשש כי יעברו עבירות לפי חוק צער בעלי חיים. אכן נסיבות המקרה מעידות על מסוכנות מסוימת, אך אין בהן או בחומרתן כדי להביא למסקנה כי חלופת תפיסה לעולם לא תוכל להפיג חשש זה. שונים היו פני הדברים למשל לו היה מדובר בהתעללות מכוונת ומתמשכת בבעל חיים, שלגביה ספק אם חלופה תוכל אי פעם להפיג את החשש מפני הישנותם של המקרים או אם היה מדובר בנסיבות המעידות על חוסר מסוגלות בסיסית לספק לבעלי חיים תנאים חיים נאותים. אך אלה אינם פני הדברים, ולפיכך יש לטעמי מקום לשקול את חלופות התפיסה המוצעות לגופן, ולא לדחותן על הסף.

המשיבה הגישה פסיקה באשר למקרים שבהן נדחתה בקשה להשבת בעלי חיים, בנסיבות של חשד לעבירת הזנחה. לא מצאתי שיש בפסיקה זאת לשנות את מסקנתי כי יש מקום לבחון את חלופת התפיסה לגופן. כך למשל ניתן לאבחן את ענייננו מעניין **עמותה ישראלית לקשיש**, שכן באותו עניין דובר בליקויים שלא תוקנו חרף דרישות חוזרות ונשנות.

חלופת התפיסה

לענין חלופת התפיסה, מצאתי שיש מקום להבחין בין קטגוריות שונות של כלבים: כלבים מסוכנים; כלבים שמצבם הגופני אינו מאפשר את השבתם; קטגוריה שיוטית של יתר הכלבים.

כלבים מסוכנים - החזקת כלב מסוכן שאינו מעוקר או מסורס היא עבירה לפי סעיף 18(ג)(1) לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים, תשס"ג-2002. מכירתם של כלבים מסוכנים היא עבירה לפי תקנה 7(א) לתקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה-2004.

נסיבות המקרה מעוררות חשש כי הרצון להעלים את דבר הרבעתם ומכירתם של כלבים מסוכנים הוא שעומד ביסוד העבירות לפי חוק צער בעלי חיים שבהן נחשד המבקש. דהיינו, הגם שעבירות לפי חוק הסדרת הפיקוח בכלבים אינן "עבירה לפי חוק זה" כאמור בסעיף 10(א) לחוק צער בעלי חיים, הרי שבמקרה זה הן מקימות חשש כי יעברו עבירות לפי חוק צער בעלי חיים כדי לאפשר את ביצוען.

לפיכך מצאתי כי אין מקום בשלב זה להשבת הכלבים המסוכנים (למען הסר ספק, בכלל זה כלבים מסוג בולי אמריקאי).

עם זאת, ניתן יהיה לשקול את השבתם של הכלבים המסוכנים בהמשך/העברתם לחלופת תפיסה לאחר עיקורם וסירוסם ובכפוף לעמידת המבקש בתנאי החוק והתקנות.

לעניין זה לא למותר לחזור ולהדגיש, כי חוק הסדרת הפיקוח על כלבים מקנה למשיבה סמכות לתפוס כלבים שהוחזקו ללא רישיון או בניגוד לתנאי הרישיון. למיטב הבנתי המשיבה לא עשתה שימוש בסמכותה לפי החוק, אך בוודאי שכלל שתמצא לנכון, היא יכולה לעשות כן. זאת ועוד, ככול שהמשיבה סבורה שקיים חשש כי המבקש ימכור את הכלבים היא רשאית להחליט להימנע ממתן רישיון להחזקת הכלבים המסוכנים גם בהמשך בהתאם לסעיף 13 לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים.

כלבים שמצבם הגופני אינו מאפשר את השבתם - באשר לכלבים אלה לא התמלאו התנאים ההכרחיים שנמנים בסעיף 9 לחוק לצורך השבה. לא רלוונטית לעניינם גם חלופת התפיסה שהוצעה על ידי המבקש, ובוודאי שכך כשהדברים אמורים בכלבים שחלו במחלת הברוצלה קאניס.

לפיכך אין מקום להשבת כלבים אלה למבקש או להעברתם לחלופת תפיסה בשלב זה. ככל שמצבם הגופני של כלבים אלה ישתפר בהמשך (וככל שאין מדובר בכלבים מסוכנים) תנהג בהם המשיבה כפי שאקבע לעניין הכלבים שמצבם הגופני מאפשר השבה.

למען הסר ספק יובהר כי ההחלטה שלא להשיב את הכלבים כעת בשל מצבם הגופני היא אינה החלטה סופית שלא להשיבם ולפיכך לא חל על החלטה זאת סעיף 10א(ד) לחוק צער בעלי חיים.

כלבים שמצבם הגופני מאפשר את השבתם ואינם מסוכנים - באשר לכלבים שאינם מסוכנים ומצבם הגופני מאפשר את השבתם אני סבורה כי יש מקום לשקול את העברתם לחלופת תפיסה זמנית, שהמבקש יציג את פרטיה, ולאחר קבלת התייחסות המשיבה תינתן החלטתה בהתאם.

לפני סיום אתייחס לשתי בקשות שהמבקש הגיש. לעניין הבקשה להתיר למבקש לבקר את הכלבים, לא מצאתי להיעתר לבקשה זו וזאת מהנימוק שבתגובת המשיבה כי מקום המתקן הינו חסוי. לעניין הבקשה כי יינתן צו המורה למשיבה שלא לסרס או לעקר את הכלבים, הרי שמדובר בבקשה שאינה בסמכותו של בית משפט זה. ההליך שבפני מוגבל לבירור הבקשה להשבת הכלבים שנתפסו.

אשר על כן אני מורה כדלקמן:

1. הכלבים יישארו בשלב זה בחזקת המשיבה.
2. הכלבים השייכים לגב' אורית הררי, יוחזרו אליה ככל שמצבם מאפשר זאת.
3. המבקש יעביר עד ליום 15/12/20 פרטי חלופת התפיסה המוצעת על ידו.
4. נקבע דיון מעקבי ליום 22/2/21 שעה 10:00 שבו ייבחן עניינם של הכלבים שמצבם הגופני כיום אינו מאפשר השבתם/העברתם לחלופת תפיסה. כמו כן, ייבדק עניין הכשרת המתקן על ידי המבקש ועמידתו בתנאי החוק והתקנות.

יודגש כי מצופה מהמבקש לפעול במרץ, לשם הכשרת מתקן שעומד בתנאי חוק צער בעלי חיים ותקנות צער בעלי חיים, ובמילוי כל החובות המוטלות עליו על פי החוק והתקנות.

ניתנה היום, כ' כסלו תשפ"א, 06 דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.